

บทที่ 12

ภาษีธุรกิจเฉพาะ

ภาษีธุรกิจเฉพาะถือเป็นภาษีทางอ้อมที่จัดเก็บจากฐานการบริโภคเริ่มนำมาใช้ในประเทศไทยพร้อมกับภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อทดแทนภาษีการค้าที่ถูกยกเลิกไป

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะ คือ ผู้ประกอบการเฉพาะอย่างที่กฎหมายกำหนด ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะเสียภาษีในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้น ผู้เสียภาษีที่อยู่ในข่ายบังคับของภาษีธุรกิจเฉพาะไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอีก เพื่อป้องกันปัญหาการเสียภาษีจากฐานการบริโภคซ้ำซ้อน

ภาษีธุรกิจเฉพาะเป็นอากรประเมินโดยฐานภาษี คือ รายรับ ซึ่งหมายถึง เงิน ทรัพย์สิน ค่าตอบแทน หรือประโยชน์ใดๆ อันมีมูลค่าที่ได้รับหรือพึงได้รับไม่ว่าในหรือนอกราชอาณาจักร อันเนื่องมาจากการประกอบการ

กิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ

1. การธนาคาร ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ หรือกฎหมายเฉพาะ
2. การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์
3. การรับประกันชีวิต ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต (การรับประกันวินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย อยู่ในข่ายบังคับของภาษีมูลค่าเพิ่ม ตั้งแต่ 1 มกราคม 2542)
4. การรับจํานำ ตามกฎหมายว่าด้วยโรงรับจํานำ
5. การประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ ไม่ว่าจะกระทำเป็นธุรกิจหลักหรือส่วนประกอบของธุรกิจอื่น การประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ คือ การให้กู้ยืมเงิน ค้ำประกัน แลกเปลี่ยนเงินตรา ออก เชื้อ หรือขายตั๋วเงิน หรือรับส่งเงินไปต่างประเทศด้วยวิธีต่างๆ
6. การขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้า หรือหากำไรไม่ว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นจะได้มาโดยวิธีใดก็ตาม ทั้งนี้ เฉพาะที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามที่กำหนดโดย พระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 342) พ.ศ. 2541 ใช้บังคับตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ. 2542

การยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ

กิจการดังต่อไปนี้ ได้รับยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ (ม. 91)

1. กิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
2. กิจการของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
3. กิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์ เฉพาะการให้กู้ยืมเงินแก่สมาชิกหรือแก่ สหกรณ์ ออมทรัพย์อื่น
4. กิจการของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
5. กิจการของการเคหะแห่งชาติ เฉพาะการขายหรือให้เช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์
6. กิจการรับจํานำของกระทรวง ทบวง กรม และราชการส่วนท้องถิ่น
7. กิจการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 240) พ.ศ. 2534 และ (ฉบับที่ 303) พ.ศ. 2540 ได้แก่
 - (1) กิจการขายหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
 - (2) กิจการของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม
 - (3) กิจการของบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม
 - (4) กิจการของธนาคารเพื่อส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย
 - (5) กิจการของกองทุนสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
 - (6) กิจการขององค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน
 - (7) กิจการของบริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน
 - (8) กิจการของนิติบุคคลเฉพาะกิจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

ฐานภาษีและอัตราภาษี

ฐานภาษีสำหรับกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ คือ รายรับก่อนหักรายจ่ายที่ผู้ประกอบการได้รับหรือพึงได้รับจากการประกอบกิจการ ฉะนั้น จึงต้องคำนวณภาษีจากฐานภาษีคุณด้วยอัตราภาษีตามที่กำหนดไว้ และต้องเสียภาษีท้องถิ่นอีกร้อยละ 10 ของภาษีธุรกิจเฉพาะ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6-1 แสดงฐานภาษีและอัตราภาษีของกิจการแต่ละประเภท

ประเภทกิจการ	ฐานภาษี	ร้อยละอัตราภาษี
1. กิจการธนาคาร, ธุรกิจเงินทุน, ธุรกิจหลักทรัพย์, ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์และการประกอบกิจการเยี่ยงธนาคารพาณิชย์	- ดอกเบี้ย ส่วนลด ค่าธรรมเนียม ค่าบริการ หรือ กำไรก่อนหักรายจ่ายใดๆ จาก การซื้อหรือขายตั๋วเงินหรือตรา สารแสดงสิทธิในหนี้ใดๆ	3.0
	- กำไรก่อนหักรายจ่ายใดๆ จาก การแลกเปลี่ยนหรือซื้อขาย เงินตราการออกตั๋วเงินหรือการ ส่งเงินไปต่างประเทศ	3.0
2. กิจการรับประกันชีวิต	- ดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียม หรือ ค่าบริการ	2.5
3. กิจการโรงรับจำนำ	- ดอกเบี้ย	2.5
	ค่าธรรมเนียม - เงิน ทรัพย์สิน ค่าตอบแทน หรือประโยชน์ ใดๆ อันมีมูล ค่าที่ได้รับ หรือ พึงได้รับจากการ ขายของที่จำนำ หลุดเป็นสิทธิ	2.5

4. การค้าอสังหาริมทรัพย์	- รายรับก่อนหักรายจ่ายใดๆ	3.0
5. การขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์	- รายรับก่อนหักรายจ่ายใดๆ	0.1 (ยกเว้น)
6. การซื้อและขายคืนหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	- กำไรก่อนหักรายจ่ายใดๆ จากการขายคืนหลักทรัพย์ แต่ไม่รวมถึง ดอกเบี้ย เงินปันผล หรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้จากหลักทรัพย์	3.0
7. ธุรกิจแฟ็กเตอริง	- ดอกเบี้ย ส่วนลด ค่าธรรมเนียม หรือค่าบริการ	3.0

ตัวอย่างการคำนวณภาษีธุรกิจเฉพาะ

บริษัท พัฒนา จำกัด ประกอบกิจการจัดสรรที่ดินขาย ปรากฏว่าในเดือนมกราคมมีรายรับจากการขายที่ดิน (ก่อนหักรายจ่าย) เป็นเงิน 1,000,000 บาท แต่ราคาประเมินที่ใช้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม 600,000 บาท นอกจากนี้ได้ยกที่ดินให้กรรมการบริษัท 1 แปลง คิดเป็นมูลค่าตามราคาประเมินที่ใช้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม 400,000 บาทอีกด้วย บริษัทจะต้องคำนวณภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับเดือนกุมภาพันธ์ ดังนี้

วิธีคำนวณ

รายรับจากการขายที่ดินและยกที่ดินให้ผู้อื่น (ถือว่าขาย)	= 1,400,000 บาท
เสียภาษีธุรกิจเฉพาะในอัตราร้อยละ 3 = $3/100 * 1,400,000$	= 42,000 บาท
เสียภาษีท้องถิ่น อีกร้อยละ 10 ของภาษีธุรกิจเฉพาะ	= 4,200 บาท
รวม	= 46,200 บาท

คำถามท้ายบทที่ 12

1. ภาษีมูลค่าเพิ่มกับภาษีธุรกิจเฉพาะ เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร จงอธิบาย
2. จงอธิบายผู้มีหน้าที่เสียภาษีธุรกิจเฉพาะ
3. จงอธิบายความแตกต่างของการนับระยะเวลาในการครอบครองสังหาริมทรัพย์ เพื่อคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หัก ณ ที่จ่าย กับการคำนวณภาษีธุรกิจเฉพาะ
4. ให้ระบุประเภทกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ
5. ธุรกิจแฟ้มเคตอริง หมายถึงอะไร และรายรับของธุรกิจแฟ้มเคตอริงคืออะไร อธิบาย
6. ฐานภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับกิจการธนาคาร ได้แก่อะไรบ้าง
7. นาย ก ซื้อบ้านและที่ดินเพื่อให้ถึงกำไรเมื่อ 1 เมษายน 2557 ในราคา 1,000,000 บาท และได้ขายไปเมื่อ 1 มีนาคม 2561 ราคา 1,800,000 บาท (ราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อจดทะเบียนสิทธิ 1,200,000 บาท)
 - 7.1 จงแสดงการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย
 - 7.2 จงแสดงการคำนวณภาษีธุรกิจเฉพาะ และภาษีส่วนท้องถิ่น
 - 7.3 กรณีดังกล่าว ใครเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี